

Les reines amb vestit regional.

ARXIU

A l'esquerra, Miss World 81, Gabriella Brum, desposseïda del títol per posar nua. Dalt, Sabrina, Miss Ligúria 84.

Dalt, Sofia Mazagatos, Miss Espanya 1992. A l'esquerra, un grup de finalistes a Miss Universe.

ARXIU

Les misses deixen de ser-ho aviat

Reines i regnats

En la curta història dels concursos de bellesa ens podem trobar des de conegudes dones amb títols nobiliaris fins a actrius de cinema porno. Però la gran majoria de les reines de bellesa gaudeixen d'una glòria tan efímera com el seu regnat.

Després de la Primera Guerra Mundial, la relaxació de la moral victoriana predominant al món anglosaxó i l'inici del permisius i divertits anys vint van permetre que alguns empresaris de sales de festes a França i als Estats Units organitzaren els primers concursos de bellesa com a forma de captar l'atracció del públic. Les primeres reines de bellesa foren en general ballarines i figurants que volien donar el salt a la fama i introduir-se en l'esplendorós món del cinema. Però el clima festiu dels anys vint no va durar molt i aquests improvisats certàmens patiren també les conseqüències de la gran depressió i el clima d'instabilitat i intolerància que es creà a Europa amb l'adveniment del feixisme. El ressorgiment dels concursos es va produir a escala mundial en acabar la Segona Guerra Mundial, però amb un caràcter molt més cerimoniós, conservador i elitista que en els seus orígens. A principis de la

dècada dels cinquanta, la gran majoria dels països europeus i llatinoamericans i alguns d'asiàtics, com Japó i Filipines, havien establert ja el seu regnat nacional de bellesa. De manera generalitzada els organitzadors d'aquest tipus de concurs imitaren el model nord-americà que aspirava a recrear de manera bastant *kitsch* el mite de la bellesa clàssica de l'antiga Grècia i l'elegància de les princeses reials europees del segle XIX, el model més paradigmàtic del qual era la versió cinematogràfica de l'emperadriu Sissí. L'organització i el rígid protocol de la cerimònia d'elecció d'una reina no ha canviat molt en quaranta anys. Les candidates han de desfilat amb tres diferents vestits: regional, de bany i de nit. La guanyadora del concurs rebrà un ceptre, una corona i la tradicional banda que la proclama com a triomfadora del concurs. Les semifinalistes en formaran part de la cort d'honor i la finalista serà la virreina.

Aquesta cerimònia es realitza generalment en la sala de festes d'un hotel de luxe o en un gran teatre. Diverses atraccions musicals completen el programa d'actes. Per a participar en un concurs, les joves han de passar un procés previ de selecció i complir dos requisits fonamentals: ser fadrina i tenir entre 18 i 24 anys.

MISS UNIVERSE I MISS WORLD

L'any 1952 es crea als Estats Units Miss Universe amb el patrocini de diverses empreses de cosmètics nord-americanes i amb la participació de representants europees i llatinoamericanes. Posteriorment es crearà a Londres Miss World, la rèplica europea a aquest concurs internacional. Les diferències entre els dos concursos han estat sempre mínimes; mentre que Miss World ha tingut com a seu permanent Londres i la seua

Els concursos de bellesa han perdut el seu antic esplendor.

ARXIU

zona d'influència és Europa i els països de la Commonwealth, Miss Universe se celebra cada any en un país diferent i té més difusió a Llatinoamèrica, Nord Amèrica i Àsia.

Amb el procés de descolonització dels anys seixanta, els països africans i les antigues colònies europees d'ultramar s'incorporaren als concursos internacionals de bellesa per a promoure la seua imatge exterior. Fins als principis dels vuitanta els països de l'Est, excepte Iugoslàvia, rebutjaven organitzar o participar en qualsevol tipus de concurs de bellesa per considerar aquest tipus de celebració com una manifestació típica de la cultura del capitalisme i una explotació de la dona. Polònia i després Hongria foren els primers països comunistes que participaren en Miss Universe, quan ja el bloc socialista estava en decadència. La prohibició d'organitzar concursos de bellesa i de participar-hi sols es manté actualment als països islàmics per motius religiosos.

Al llarg de la seua història són nombroses les polèmiques que han envoltat tant Miss Universe com Miss World. A principi de la dècada dels setanta diversos col·lectius feministes nord-americans intentaren boicotar Miss Universe i acusar el concurs de ser un espectacle masculista i de contribuir a l'explotació i manipulació del cos de la dona. Com a resposta a les contínues crítiques dels moviments feministes, els organitzadors del concurs van establir un qüestionari per a les par-

ticipants per tal de demostrar que no solament valoraven la bellesa física. Les respostes a preguntes del tipus "¿com imagines l'home dels teus somnis?" "¿què vols fer quan acabes el teu regnat?" o "¿quin és el teu menjar preferit?" eren processades per un ordinador que decidia el grau d'intel·ligència i simpatia de les possibles candidates a guanyar el ceptre i la corona de Miss Universe.

Les acusacions de racisme també han estat presents. En quaranta anys de Miss Universe solament una vegada ha guanyat una candidata negra. L'any 1997 la representant de Trinidad Tobago, Jeanette Penny Comissing, va trencar 25 anys d'hegemonia blanca. Les orientals tampoc han tingut gaire sort. Malgrat l'interès que el concurs ha despertat sempre al sud-est asiàtic solament una japonesa, el 1959, i dues filipines han estat elegides Miss Universe. El predomini de les reines de raça blanca, preferentment nòrdiques, és innegable: La meitat de les guanyadores de Miss Universe procedien del països escandinaus, Estats Units o Europa Central. Els dos únics països africans que han guanyat aquest títol son Sud-Àfrica i recentment Namíbia amb representants de raça blanca.

Les operacions de cirurgia estètica facial i les pròtesis de silicona també han estat motiu de controvèrsia.

L'organització dels concursos assegura sempre que la bellesa de les participants no és artificial perquè es tracta de dones molt joves. Però els escàndols més signi-

ficatius han estat sempre relacionats d'una manera o d'altra amb el sexe. Poc després de ser elegida Miss World 1980, l'alemanya Gabriella Brum, de 18 anys, fou desposseïda del seu títol en publicar la premsa sensacionalista unes fotografies seues en *top-less*. La premsa també va descobrir que la virginal Gabriella vivia amb un productor de cinema de 54 anys. Un any després de la seua fulminant destitució Gabriella posava nua per a *Play Boy*. En els últims anys la popular revista nord-americana ha publicat reportatges gràfics amb reines nues de diversos països. La jove Stacy Arthur, Miss Ohio 1990, va renunciar a presentar-se a Miss Amèrica per a poder ocupar les pàgines centrals de la revista com a *playmate* de gener del 91. L'escàndol sexual més singular, però, s'ha produït recentment durant l'elecció de Miss Itàlia en descobrir-se que una de les candidates amb més possibilitats de guanyar el títol era en realitat un jove transexual.

Des de la dècada dels vuitanta els concursos de bellesa tradicionals han entrat en una crisi difícilment superable. En els països desenvolupats les joves amb aspiracions cinematogràfiques o que volen treballar en el món de la moda busquen treball directament en les agències publicitàries o de contractació de models. En els últims anys han aparegut nombrosos concursos especialitzats com Model of the year que ofereixen més prestigi i possibilitats laborals en el camp de la publicitat i el cinema. L'escassa renova-

A l'esquerra, Miss Colòmbia 1977 i la seua cort d'honor en vestit de bany. Dalt, les reines vesteixen amb vestits tradicionals.

ARXIU

ció de l'espectacle d'elecció d'una reina ha contribuït al fet que els mitjans de comunicació consideren els concursos nacionals i internacionals de bellesa com una simple anècdota informativa. Actualment, Llatinoamèrica és l'única zona del planeta on l'interès pels concursos encara es manté viu com una manifestació folklòrica més. En països com Puerto Rico, Colòmbia o Veneçuela qualsevol motiu és vàlid per a crear un regnat de bellesa i ens podem trobar amb concursos tan insospitats com Miss Petròleo, Miss Café, Miss Amazonas o Miss Divi-Divi.

Malgrat la crisi dels regnats de bellesa tradicionals, en els últims anys s'ha produït una autèntica eclosió de concursos més informals i atrevits promoguts per grans discoteques o canals privats de televisió com Miss America Nude o els nombrosos concursos de *top-less* que es celebren en estiu pel Mediterrani. Poc queda ja de l'esplendor i el fast de cartó pedra dels certàmens dels anys cinquanta.

EL SALT A LA FAMA

Són nombroses les actrius i els personatges de la vida social que en la seua joventut van participar en aquest tipus de concursos intentant buscar una certa notorietat pública. Un dels casos més coneguts és el de Sofia Loren. Quan encara era una adolescent la seua mare la va presentar a un concurs de bellesa a Nà-

pols amb un vestit fet amb unes cortines velles per tal que pogués guanyar el primer premi, que consistia en un viatge a Roma. Instal·lada ja en la capital italiana, Sofia es va tornar a presentar a un altre concurs i va quedar segona. Però va ser la seua gran oportunitat perquè entre els membres del jurat hi havia el seu futur marit, el productor Carlo Ponti, que s'encarregaria després de promoure-la com a actriu i de convertir-la en un dels grans mites del cinema italià.

Altres actrius italianes com Silvana Magnano o Gina Lollobrigida també provaren sort en aquest tipus de competicions. Més recentment, la popular i exuberant cantant Sabrina va perdre la seua guerra particular contra la *vedette* Angela Cavagna, que l'acusava d'haver-se operat els pits, en publicar-se unes fotografies seues quan es va presentar a Miss Itàlia. Sabrina Salerno era aleshores una jove desconeguda amb un insignificant diàmetre pectoral que sols arribà a ser Miss Lligúria 1984. La silicona i una provocativa campanya de promoció foren realment els motius del seu èxit posterior.

L'actual baronessa Von Thyssen, la somrient Carmen Cervera, va iniciar la seua dilatada i brillant trajectòria com a personatge públic guanyant el títol de Miss Espanya 1961. Més lluny va arribar Amparo Muñoz en guanyar l'any 1974 el títol de Miss Universe, però el seu regnat va ser breu perquè renuncià als pocs mesos per iniciar la seua carrera cinematogràfica. La imatge actual d'una Amparo Mu-

noz amb problemes de drogues contrasta amb les idíl·liques fotografies del moment de la seua coronació com a sobirana universal de la bellesa. L'alacantina Lola Forner també va renunciar prompte al títol de Miss Espanya 1979. La seua participació en el concurs li va reportar nombrosos contractes publicitaris a l'Orient però no va aconseguir mai fer-se un lloc en el món del cinema. La majoria de les darreres promocions de bellesa estatals—Lourdes Arroyo, Eva Pedraza, Remedios Cervantes—han alternat la passarel·la amb esporàdiques intervencions en els espectacles de les cadenes privades de televisió. Sofia Mazagatos, la darrera reina, també ha preferit renunciar al seu títol per poder treballar lliurement com a model.

Les reines dels noranta ja no volen ser un model de virtut i castedat com pretenen encara els organitzadors dels concursos més tradicionals. Una de les actrius més cotitzades de cinema porno francès fou "Miss França" fa un parell d'anys i va conservar el títol com a nom artístic. Una altra actriu porno ja retirada, Marina Lothar, començà la seua trajectòria artística com a "Miss Suècia".

Malgrat l'escassa repercussió actual i la pèrdua de prestigi social dels concursos de bellesa, la seua supervivència no sembla estar en perill perquè per a moltes joves és encara una forma ràpida d'intentar entrar en el selecte club de rics i famosos.

Lluc Soler